

N:o 52.

Af Herr C. Assarsson: Med förslag till ordnande af skjutsväsendet, samt om anslags beviljande för detta ändamål.

Om än genom de åtgärder, som på senare tider vidtagits för ordnande af skjutsväsendet inom landet, bördan för jordbrukaren af detsamma blifvit något lättad, hvilat denna börda dock fortfarande på honom med en sådan tyngd och vållat honom så stora olägenheter, att dess aflyftande från jordbruket med skäl kan betraktas såsom ett nödvändigt vilkor för denna närings utveckling, och att jordinnehafvarens rätt att blifva bördan qvitt förr eller senare måste göra sig gällande.

Jag anser mig så mycket hellre kunna framställa detta påstående som ifrågavarande tunga, i motsats till öfriga sådana, är af den beskaffenhet, att den, om man ser saken rätt, med hvart år ökas i stället för att minskas. Den tid, då skjutsningsskyldigheten blef den skattdragande allmogen pålagd, (något åtagande egde då ej rum) värderades nemligen denna allmoges tid och arbete proportionsvis vida lägre än nu. Bonden hade då mera tid öfrig att använda till för jordbruket främmande sysslor; minsta delen af hans hemmans område låg under plog; ladugårdsskötseln var ringa utvecklad, och under slika omständigheter låter till och med tänka sig, att för en eller annan af allmogen skjutsningsskyldigheten med den dermed förenade, om ock ringa, inkomst kunde synas välkommen såsom ett sätt för erhållande af bidrag till skatternas utgörande. Att förhållandena nu emellertid helt och hållet omgestaltat sig, torde väl ej af någon kunna bestridas. Jordbruket med dess bineringar har vunnit och vinner allt mer och mer en högre utveckling; det kräfver numera odeladt sin idkares tid och mödor, och ett om än tillfälligt användande af hans derfor afsedda dragare eller redskap för andra ändamål kan oftare för honom medföra stora förluster.

Det ofvan framställda påstående, att jordbrukaren är berättigad att blifva denna börda qvitt, grundar jag ej ensamt derpå, att densamma från början tillkommit genom ett magtspråk; jag vill för detta påstående jämväl finna ett stöd i pålagans egen beskaffenhet. *Den är obestämd* så väl till tiden för dess utgörande som till sin storlek, och denna sistnämnda är i hög grad beroende af den förra. Storleken bestämmes nemligen ej af sjelfva forslingens värde i och för sig utan af den förlust, som den skattdragande genom skyldighetens fullgörande i hvart fall kommer att lida. Denna förlust åter är oberäknelig. Dess belopp kan ej ens på långt håll beräknas, om t. ex. under en kinkig andtid dragaren, tagen från sädesvagnen och förspänd skjutskärran, måste i timtal undvaras för att fortskaffa en resande, som kanhända blott "är ute och åker för nöjes skull", eller hvars ändamål med resan åtminstone ej är af den vikt, att det kan i någon mån uppväga den förlust, som derigenom tillskyndas de skjutsningskyldige.

Vid ett förändradt anordnande af skjutsningen har man emellertid å andra sidan att tillse, det den resande ej nödgas betala mer, än "rätt och skäligt är". Jag får därför, hänvisande i afseende å frågans historiska utveckling till min vid senaste riksdag afgifna och för Kammarens flesta ledamöter alltså bekanta motion i ämnet, härmed föreslå:

- A. att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla det Kongl. Maj:t täcktes, så fort ske kan, åta vidtaga åtgärder, ledande derhän, att skjutsväsendet varder genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och landstingen ordnad på följande grunder:
  1. att all skjuts blifver till entreprenörer upplåten, derigenom gästgifveri-, håll- och reservskjutsen komme att upphöra;
  2. att vid den årliga markegångssättningen för hvart län, eller, der omständigheterna sådant föranleda, för särskilda distrikt derinom, fastställes ett belopp, hvarmed legan per mil så väl för häst som åkdon bör af resande erläggas;
  3. att, derest sedermera sig visar, det vid anställd entreprenadauktion ej någon vill ensamt mot bekommande af den sålunda bestämda lega öfvertaga skjutsningen, den ytterligare ersättning i ett för allt, som för entreprenörs erhållande erfordras, blifver genom auktion bestämd;
  4. att landstinget bör utgifva denna ersättning; och
  5. att, derest landstinget finner nödigt i och för

berörda utgift upptaga landstingsskatt, denna skall uttaxeras efter II Artikelns bevillning; samt

B. att Riksdagen beslutar:

1. att hälften af hvad landstinget sålunda nödgats erlægga skall detsamma af statsverket ersättas; och

2. att för detta ändamål till Kongl. Maj:ts disposition ställes ett anslag af två hundra tusen kronor.

Stockholm den 26 Januari 1875.

Christen Assarsson.

Häruti instämma:

J. E. Billström.

Anders Persson.

Jöns Andersson.

Ola Andersson,
Nordanå.

J. N. Biesert.

Ivar Månsson

Fr. Malmberg.

Lasse Jönsson.

Nils Nilsson,
Stäfvie.

Nils Nilsson,
Espinge.